

Ekologik toza oziq-ovqat tarkibi va sifat ko'rsatgichlari.

Sobirov Zufarjon Olimjon o'g'li

Farg'ona davlat universiteti

Tabiiy fanlar fakulteti talabasi

ANNOTATSIYA: *Ta'kidlash joizki hozirgi kunda, jahon bozorlarida ekologik toza mahsulotlarga bo'lgan talab ortib borayotgan bo'lsada, ularni ishlab chiqarish an'anaviy ishlab chiqarishga nisbatan katta xarajatlar sarflanadi. Jumladan, ekologik toza mahsulotlarning bahosi oddiy mahsulotlarga nisbatan 3-5 barobargacha qimmat turadi.*

Kalit so'zlar: *organik, mineral, tarkib, saxaroza, glyukoza, shakar, hujayra, suv, mahsulotlar, qishloq xo'jaligi meva va sabzavotlar.*

Kirish. Oziq-ovqat mahsulotlarini tashkil etuvchi moddalar organik, noorganiklarga bo'linadi. Norganik moddalarga suv va minerallar, organik oqsillar yog'lar, uglevodlar, kislotalar, vitaminlar, fermentlar, ko'nchilik, rang berish, aromatik va boshqa moddalar kiradi. Bu moddalarning har biri inson tanasi uchun aniq hususiyatga ega: ba'zilari ozuqaviy xususiyatlarga ega (uglevodlar, oqsillar, yog'lar), boshqalari mahsulotlarga ma'lum ta'm, xushbo'ylik, rang beradi va asab tizimining ishida munosib rol o'ynaydi.

Suv barcha oziq-ovqat mahsulotlarining bir qismidir, lekin ularning tarkibi boshqacha, oziq-ovqat tarkibidagi suv miqdori ularning sifati va saqlanishiga ta'sir qiladi. Oziq-ovqat tarkibidagi suv ularning kimyoviy, biokimyoviy va boshqa jarayonlarining tezlashishiga yordam beradi, suv miqdori past bo'lgan ovqatlar yaxshiroq saqlanadi. Oziq-ovqat tarkibidagi suv erkin bog'langan holda beriladi. Erkin suv hujayralarda sodir bo'ladigan jarayonlarda faol ishtirok etadi va oson bug'lanadi.

Oziq-ovqat mahsulotlarini tashkil etuvchi moddalar organik, noorganiklarga bo'linadi. Norganik moddalarga suv va minerallar, organik oqsillar, yog'lar, uglevodlar, kislotalar, vitaminlar, fermentlar, ko'nchilik, rang

berish, aromatik va boshqa moddalar kiradi. Bu moddalarning har biri inson tanasi uchun aniq xususiyatga ega: ba'zilari ozuqaviy xususiyatlarga ega (uglevodlar, oqsillar, yog'lar), boshqalari mahsulotlarga ma'lum ta'm, xushbo'ylik, rang beradi va asab tizimining ishida munosib rol o'ynaydi.

Oziq-ovqat mahsulotlarida glyukoza (uzum shakar) ko'pincha fruktoza bilan birga topiladi. Meva, sabzavot, asal tarkibida, lavlagi shakarining asosiy qismi, maltoza, laktoza, tola, kraxmal uchraydi.

Xulosa Huquqiy qoidalarga kiritilgan iboralar bilan organik mahsulot yoki ekologik mahsulot, urug' xususiyatlaridan tortib dalada etishtirish va yig'ib olishgacha, o'rim-yig'imdan tortib iste'molchilar stoliga etkazib berishgacha, inson salomatligi uchun zararli kimyoviy qo'shimchalar ishlatilmaydi, tabiatdagi boshqa tirik mavjudotlarga zarar etkazmasdan. ishlab chiqariladigan, nazorat qilinadigan va sertifikatlangan qishloq xo'jaligi mahsulotlari. So'nggi yillarda, aholi sonining ko'payishi va odamlarni oziqlantirish uchun ko'proq oziq-ovqat mahsulotlariga bo'lgan ehtiyoj, shuningdek, turli xil qishloq xo'jaligi mahsulotlarini juda uzoq mamlakatlarga sotish mumkinligi va tobora ko'proq tijorat maqsadlarida daromad olish istagi tufayli qishloq xo'jaligi mahsulotlarini gen tuzilishi bilan o'ynaydi, Ko'proq kimyoviy moddalar ishlatiladi va qishloq xo'jaligi mahsulotlari inson salomatligi uchun tobora xavfli bo'lib bormoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Alimova G.A, Yadgarov A.A, Egamberdiyeva L.Sh, Kazakov A.A. "Ekologiya", Darslik 2020.

2. M.T. Abdullayeva Shahar va sanoat ekologiyasi o'quv qo'llanma Farg'ona-2024

3. Nazarov M va boshqalar "Ekologiya va atrof-muhit muhofazasi" (O'quv qo'llanma) Toshkent Voris nashriyoti, 2016.

4. Atrof-muhit holati to'g'risida milliy ma'ruza: O'zbekiston . 2023

5. M. Otaboyev "Ekologiya din va salomatlik" Toshkent Islom universiteti 2007

6.M. G‘. Vasiyev, Q. O. Dadayev, I. B. Isaboyev, Z. Sh. Sapayeva, Z. J. G'ulomova “Oziq-ovqat texnologiyasi asoslari” Toshkent “Voris-nashryot” 2012

7.Kuyliyev T “Barqaror taraqqiyot konsepsiyasi va ekologik ongni shakillantirish” Toshkent-2024

8.<https://www.azkurs.org>

9.<https://www.advice.uz>

10.<https://www.fayllar.org>